

Amikor Isten ígéretei elindítanak és mozgásban tartanak...

Oktoberben a reformációra emlékezünk, ami alatt sokszor az egyház megújítását értjük. Ami elromlott, azt annak idején nem kidobták és lecserélték, mint manapság szokás, hanem megpróbálták megjavítani. A reformáció viszont inkább szól a belső-, mint a külső dolgaink megújításáról! Arról, hogy Isten Igéje és Szentlelke által kész, és képes megújítani szíveket, életeteket, és a megújított szíveken és életéken keresztül társadalmat, népet, egyházat, gyülekezetet, családot. Ahogy Te, Kedves Olvasó, én is vágyom az utóbbira, ám az előbbivel kell kezdenünk.

Méliusz Juhász Péter, aki az 1560-as években Debrecenben szolgált lelkészként, egyik nap azt a hírt kapta, hogy Szegedi Kis Istvánt, másik magyar reformátorunkat a törökök börtönbe zárták. Mit gondolunk, mit csinált? Töröknek öltözött, és beszökött a börtönbe, az ellenség által uralt várba, hogy álruhában kiszabadítsa barátját. Helyzete kétszeresen is veszélyes volt, mert őt magát is el akarták fogni. Ha ott ez kiderül, akkor a török ellenség két legyet üt egy csapásra, de nem így történt. Ezt az embert mozgatta valami. Ugyanaz, ami a többi reformátort és a mai hívő embert, beleértve minket is megmozdít: ISTEN ÍGÉRETEI.

Amikor valaki elhiszi, és komolyan veszi Isten ígéreteit, ott sokszor nemcsak egy embernek az élete változik, hanem a környezetének, de a népének, a közösségének az élete is. Ezt olvassuk a Biblia lapjain, ezt látjuk a reformáto-

rok szolgálatában, és olyan jó lenne, ha ezt élhetnénk meg a személyes életünkben is!

Hadd idézzek egy ószövetségi történetet: volt egy pilanat Izrael népének életében, amikor már negyven éve vándoroltak a pusztában, és elérkeztek a Jordán folyóhoz, amin át kellett kelniük. Az ígéretnek Istene itt adott Józsuének (és népének) egy újabb ígéretet: „A mai naptól kezdve naggyá teszek téged egész Izrael szemében, hadd tudják

meg, hogy veled leszek, ahogyan Mózeszel is vele voltam.” (Józs 3,7) Ha a Jordán folyónál, az ígéret földjének a határában Józsué, és a nép megtorpan vagy bizalmatlan, akkor valószínűleg nem lett volna övék az ígéret földje. (Elovasásra ajánlom: Józsué 3,1-17)

Lehet, hogy úgy érzed, elérted a határaidat, vagy hogy egy helyben toporgsz. Hogy van egy nagy, dunányi, tiszányi, latorcányi megduzzadt, hömpölygő folyó közted és Isten ígé-

reteinek a beteljesülése között. Sok keserű csalódásnak az emléke vagy valóságával vagy tele te és a környezeted is. Hittél Istennek, elindultál, aztán nem láttad az ígéreteket valóra válni. Mit teszel? Megállsz? Visszafordulsz? Vársz, amíg minden ideálisra fordul? Vagy belelépsz a folyóba azzal a hittel, hogy Isten mégiscsak megtartja ígéretét?!

Meglátásom szerint, ma talán erre van a legnagyobb szükségünk: először vagy újra, de teljesen elhinni, hogy amit Isten mond, az - még mindig - igaz. Hogy Jézus Krisztusban van megváltás. Van feltámadás. Van új élet. Van re-

Tuzsér-Lónyay kastély

Szerkesszük együtt!

szertetnaptar@gmail.com

Szeretettel hívjuk fel a lelképásztorok, presbiterek, gyülekezeti tagok figyelmét, hogy gyülekezeti tudósításaikkal, fényképekkel teljesebbé tehetik egyházi életünk naptári összefoglalóját.

A beszámolókat szerkesztőségünk E-mail címére, a szertetnaptar@gmail.com vagy postai címére Ref. Lelkészi Hivatal 076 74 Drahňov 216 küldhetik.

Amennyiben nem kapnak visszajelzést elektronikus levelükre, kérem lépjenek telefonos kapcsolatba a szerkesztőséggel.

Kérjük a fotókat, beszámolókat **október 23-ig** küldjék el, hogy időben eljusson Önökhöz kiadványunk!

Előre is köszönjük a segítségüket.

Csoma László

mény a megújulásra, a reformálódásra. A múlt nagy dolgainak emlegetése helyett (mellett), most szánjunk több időt arra, hogy megvizsgáljuk: hogy állunk Isten ígéreteivel? Amikor a gyülekezeteinkben az istentiszteletek látogatottsága megcsappan, amikor presbiter a presbiterrel képes éveken keresztül haragudni, amikor gyülekezeti szolgálatok rutinszerűvé, üressé, megkeseredetté válnak, amikor a társadalom és a „trendek” szinte egyik napról a másikra változnak, te hogy állsz az Úrtól kapott ígéretekkel? Elindítottak már? Ha igen, mozgásban tartanak? Keresztülvisznek a Jordánon?

A folyó abban a pillanatban nyílt ketté, amikor a papok

lába beleért a vízbe. Akkor lett út, amikor volt hit és bízalom Isten ígéreteiben. Amikor a láb hittel lép, amikor a kéz hittel nyúl, amikor a száj hittel szól, akkor megnyílnak a jordánok, és elkezdenek valóra válni Isten ígéretei. Szóljon a reformáció a belső megújulásról! Ne azt csináljuk, amit a reformátorok, hanem úgy, ahogy a reformátorok! Újuljunk meg belül, a Szentlélek által, hogy aztán újítsunk kívül is, mert Isten erre hívott el minket, akik reformátusokként nevünkben is hordozzuk a megújulást! Engedjük, hogy Isten ígéretei elindítsanak és mozgásban tartsanak!

Kiss Miklós

A Jó irányt mutató vagyok! És akkor...?(!)

„Te azonban azt hirdesd, ami egyezik az egészséges tanítással,” (Titusz 2, 1.)

Igerészünket a Pásztori levelek egyikéből vettem írásom alapjául. Ezek a levelek ellentétben állnak a legtöbb páli levéllel, hiszen nem gyülekezetekhez, nem magánszemélyekhez szólnak, hanem az egyház tisztségviselőihez. A Tituszhoz írt levél nagyban hasonlít Timóteus első leveléhez, ugyanis itt is a gyülekezet vezetésének kérdéseivel, problémáival foglalkoznak: presbiterekkel, püspökökkel, hamis tanítókkal, a gyülekezet különféle rétegeinek magatartásával.

Titusz Pál apostol első, teljesen pogánykereszttyén származású munkatársa volt, egyike az apostolhoz legközelebb álló munkatársaknak. Pál Timóteusnak és Titusznak, ezekben a levelekben, eligazítást ad arra nézve, hogyan vezessék a rájuk bízott gyülekezeteket. A levelek részletessége arra utal, hogy a levél nemcsak egy személyes írás, hanem az olvasók szélesebb körének szól.

„Te azonban azt hirdesd, ami egyezik az egészséges tanítással” – „az egészséges tanítás” kifejezést az 1Tim. 10. versében is olvashatjuk, mely a Pásztori levelekben az egyház meg nem hamisított, a páli örökség iránt elkötelezett igehirdetését, gyakorlatát és rendjét jelenti. A különböző csoportokhoz szóló intelmek közös célja egy olyan magatartásra való felszólítás, mely nem teszi hiteltelenné a kereszttyén bizonyosságtételt. Az egészséges tanítás meghallgatása és követése pedig azért elengedhetetlenül fontos, mivel a következő versekben azt olvassuk, hogy megjelenik az Isten üdvözítő kegyelme minden embernek. Ahol pedig ezt a megszabadító erőt elfogadják, ott a kegyelem elkezd a nevelő

munkáját egy üdvösséget hozó életre ebben a világban, mely majd egy távolabbi cél elérése tekint: Jézus Krisztus eljövételére, a megváltás munkájának végső beteljesedésére (magyarázatok a Biblia RÚF 2014-ből).

A kiválasztott Igerészben figyelmet az idősek és a fiatalok intése ragadta meg. Többször is elolvastam ezt a pár verset és persze, hogy találtam benne olyat, amit szívesen megosztanék Veletek. Ebben a néhány mondatban hasonló kifejezéseket

egészséges példát? Így tehát, ha nem vagyunk józanok, az egész életünk és küldetésünk alapjaiban helytelen. Teljesen mindegy, hogy a valóságtól elszakító szerek melyikét választjuk, a lényeg az, hogy nem látunk, és nem gondolkodunk tisztán, egészségünk is megromolhat egy idő után, mi több, mások életét is tönkre tehetjük.

Ami érdekes ebben a rövid igeszakaszban, hogy a józanságot először általánosságban az idős emberekre használja az apostol, majd kifejezetten kiemeli az idős asszonyokat, saját viselkedésük, mások tanítása- és nevelése kapcsán. Mivel ennyire részleteiben elemzi az egyéni magatartást és a mások iránt való viselkedést, ezért is érezhető, hogy mekkora hangsúlyt helyez az egyén és a közösség egészséges működésére is. Fontos, hogy egyen-egyenként rendben legyünk, valamint ugyanilyen fontos, hogy ezt a „rendben léte” közösségben is megéljük, átadjuk a következő nemzedéknek.

Engem ez az üzenet, emlékszem, első olvasásra is nagyon megfogott. Benne láttam felmenőim életét, magaviseletét, tanításait... Eszembe jutott, mennyi mindenre tanított, és tanít anyukám, és mennyi mindent mesél ő is, miket tanult a saját édesanyjától. Ugyanezt elmondhatom édesapámról is, de most ne keverjük ebben bele a férfiakat. A nők szerepe ugyanis ebből a szempontból tényleg kulcsfontosságú. Természetesen az apáknak és nagyapáknak is fontos szerepük van a „gyerekek” felnőtté válásában, saját útjuk „miként” járásában, azonban valahogy, amikor a családon belüli egyensúlyról beszélünk, akkor azt

Simon András grafikája

olvashatunk, mint a „lélek gyümölcsei”-ben (Gal 5, 22-23): mértékletesség, tisztesség, józanság, állhatatosság, hit, remény, szeretet, engedelmisség, hűség... Érdekes, hogy nagy hangsúlyt fektet a „józanság” kifejezésre – négy versen belül háromszor is le van írva. Ez valószínűleg nem véletlen, vegyük csak alapul saját tapasztalatainkat. Mennyire tudunk egészséges életet élni, ha kábító szerek hatása alatt állunk? Mennyire tudunk egészséges döntéseket hozni, ha ezek a szerek befolyásolnak bennünket? Milyen mértékben tudunk másoknak példát mutatni, ha mi magunk sem követjük az

szokták mondani, hogy a ház három sarkát az asszony tartja, a férfi pedig a negyediket. S valójában ezt érzem én is, mióta „saját” családom van. Ha én nyugodt vagyok, általában mindenki más is nyugodt lesz, marad. Ha én feszült vagyok, előbb-utóbb robbanásveszély áll fenn. Természetesen, mindig akad kivétel (van annak a „negyedik saroknak” is hatása a családi hangulatra), viszont, ha a nagy általánosságot vesszük, én teljes mértékben alátámasztom az apostol által írottakat, és bátran, de alázattal mondhatom, hogy igenis jogos, hogy a női viselkedést, példamutatást, tanítást emeli ki Pál.

Mindannyiunkra ráfér a helyreigazítás, bátorítás, feddés és dicséret, hiszen a mindennapos asszonyi mivolt, gyermeknevelés, férjnek való engedelmeskedés és közben szeretés, háziasság, jónak- és tiszta életűnek maradás sokszor kimerítő és teljes embert igényel. Persze a szeretet mindent felülmúl, minden rosszra van jó válasz – ezzel nyugtatom magam általában én is... Ha jobban belegondolunk, ezek az érzések mindannyiunk számára ismerősek, s mint hívó emberek tudjuk, hogy keresztyén küldetésünk része az

a fajta magatartás, mely nem engedheti meg, hogy miattunk gyalázat érje Isten Igéjét. Amennyiben be merjük vallani magunknak, tegyük meg: néha igazán nehéz úgy megélni érzéseinket, hogy közben a külvilág felé is őszinték, alázatosak és szeretetteljesek maradjunk. Ilyenkor kell bekapcsolni a „józanosság” gombot, és kiűzni gondolataink közül az indulatokat, elvárásokat, feltevéseket, kételkedéseket...

Tovább olvasva Titusz levelét, a fiatalok intése következik. Itt – ha szabad ilyet mondani – az apostol még rátesz egy lapáttal az eddig leírtakra, mégpedig legyünk példaképek, és romlatlanok, komolyak, feddhetetlenek. S valójában ez az élet igazi kihívása: romlatlannak maradni. Hogy az élet viharai idővel ne keserítsék meg életünket, ne rombolják le optimizmusunkat, hitünket és reményünket, ne fakítsák ki a bennünk gyermeki ösztönként született szeretetet és örömet, így aztán az ellenfeleink semmi rosszat nem mondhatnak rólunk.

Mindezen intések zárásaként pedig a jó viselkedésünk „jutalmáról” olvashatunk a Tit. 2, 11-15. verseiben, azaz a Megjelenő Isten üdvözítő kegyelméről. Ennek a jutalomnak az elérése egy

olyan célkitűzés lehet az életünkben, mely valóban a jó irány mutatására sarkall bennünket. Hirdetnünk kell magát a jó viselkedést, a jó úton maradáshoz a jó irányt, valamint a jó célt, mely elérése egyértelmű, amennyiben azt a jó Isten is jónak látja.

Adja a mi Urunk, hogy sokszor olvasgassuk ezeket az Igeszakaszokat, hiszen tudjuk, hogy gyarló emberi létünk éhezi és szomjazza a rendszeres lelki táplálékot.

Add Atyánk, hogy eszünkben és szívünkben forgassuk az egészséges tanítás bőséges értelemmel bíró fogalmát, hogy eleget tudjunk tenni a Te kérségednek. Kérünk Istenünk, segíts és hallgass meg bennünket, amikor nehézségek adódnak az életünkben, óvj és oltalmaz bennünket, mutasd meg számunkra a józan megoldást. Áldj meg bennünket és szereteteinket, felebarátainkat és „ellenfeleinket” is, hogy szégyenkezve nyújthassunk béke-jobbot, ha méltatlanul bíraskodunk a világban. Adj számunkra elég alázatot, hitet, tenni-akarást, hogy hűséges és készséges gyermekeidként mutassuk a jó irányt másoknak és mi is abba az irányba haladjunk...

Csoma Annamária

Hosszú beszélgetés az Úrral

Sok évtizeddel ezelőtt, vasárnap délutánonként gyakran bekopogott hozzánk egy-egy rokon, barát, ismerős. Nem volt előzetes időpont-egyeztetés, egyszerűen csak nyílt az ajtó és betoppant egy-egy látogató.

Elidőztek néhány órát, közben valami az asztalra is került, mi gyermekek pedig jókedvűen viháncoltunk a felnőttek társaságában.

Azóta az egykori rokonok, barátok, ismerősök már rég a temetőbe költöztek. Mi pedig már jó ideje nem vagyunk viháncoló gyerekek, hanem homlokot ráncoló felnőttek. És már nincsenek váratlan látogatások sem. Kihullt az életünkből ez a fajta kapcsolattartás.

Helyette a közösségi média vége-láthatatlan, folyton áramló információs sztrádája sodor csak elénk egy-egy ismerőst, eseményt, ünnepet és gyászt. Ha az algoritmus is úgy akarja.

Az egykori jókedvű együttléteket felváltották, a csupán néhány pillanatnyi erőfeszítést és figyelmet igénylő hangulatjelek, lájkok, posztok.

Ma ez a torz, minimalista kapcsolattartás jellemez minket. Miközben valaki elmélyülten görgeti a hírfolyamot, néhány pillanatra a szeme elé kerülünk. Nyom egy lájkot, küld egy szívecskét, odaírja egy-egy életeseeményünk mellé, hogy „gratulálok” vagy éppen „őszinte részvétem”.

Ez maradt a régi idők házak előtti padjaiból, a vasárnap délutáni sétákból, a jókedvű rokonlátogatásokból, ahol nem múlt el névnap találkozás, koccintás nélkül.

A gyermekeink már nem is ismerik azt a másik időt, a régmúlt közösségi életét. Esetleg mesélünk nekik róla, hogy milyen volt mindenre ráérni. Személyesen ismerni az unokatestvért, látogatóba járni egymáshoz.

A gyorsuló idő a hitéletünkre is változást gyakorol. Ahogy kikopnak az életünkből a csendes, elmélkedést igénylő dolgok, mint például az olvasás, ugyanez érvényes az imádságra, az istentiszteleti és otthoni csendeségre. Csak ragaszkodással lehet megtartani ezeket, ha az életben rendje

van a mindennapinak.

Ha nem tudok megállni, lassítani, akkor értelemszerűen nem fogom keresni a templom csendjét, az istentisztelet békéjét, mert túlpörgő életem nem tud mit kezdeni az elmélyüléssel, a lelki stációval. És szép lassan kikopik belőlem a lét ezen formája. Már nem jutnak el hozzám Isten válaszai.

Az ember lelkében ma zsúfoltság van. Nincs hely az istentisztelet örömének, a hálaadásnak, az Istennel beszélgető csendnek. Ennek eredménye a kapaszkodó nélküli ember.

És mégis van remény.

Mert, ha Isten elhívott, ha benne van a nevem az Ő tervében, akkor soha nem mond le rólam. Tarsisi társasutazásomon is rámtalál és rendelbálnát vagy, bármilyen más sötétkamrát, amelyben csak a két összekulcsolt kéz marad nekem, meg a rámszakadó csend.

És kezdetét veheti egy hosszú beszélgetés az Úrral.

Fábián Tibor

Gyülekezeteink

Letéből

Több, mint szép volt a Zempléni Református Egyházmegye családi délutánja

„Bár azt mondják, az a szép, akinek a szeme kék, de mondd csak, hogy mit ér vele, ha a szíve meg fekete” – énekelte Pintér Béla szeptember 17-én, vasárnap, a Zempléni Egyházmegyei Napon Borsiban, az esti koncerten.

Valóban, ki a szép, és mi a szép? Akik eljöttek Borsiba az Együtt, Veled rendezvényre, sokan fogalmaztak így: *„Olyan szép volt ez a délután!”* Mit is jelent ez a mondat? Mitől lesz szép egy egyházmegyei családi délután? Hát attól, hogy valami a szívünkig hatol, nemcsak a szemünkig. És valóban sok szépet láthattunk, hallhattunk, ami aztán szíveig hatott, és fehéřítette a szívünket.

Először is a helyszín volt szép, történelmi, magasztosan előkelő. Ilyen helyszínen, a Borsi kastélyban, ahol Rákóczi született, imádkozott, énekel zoltárokat, olvasott Bibliát, nekünk is, református utódoknak, könnyebb azonosulni azzal, hogy kiváltság, előkelőség Krisztus követőjének lenni. Ilyen környezetben, ilyen történelmi üzenettel, büszkén, felemelt fővel szólítottuk meg mi is Istenünket.

Szép volt az is, és reménykeltő, hogy szinte minden korosztály képviseltette magát. A kendős babahordozóban levő csecsemőtől kezdve, az idősök otthonában lakókig. Szép volt az is, hogy gyermekek hangzatos hangja hívogatta a kezdésre az érkezőket a **Kiscike** gyermekénekkar jóvoltából.

Mustármag bábcsoport

Szép volt az is, hogy látványosan, helyenként viccesen mesélt a kiscigesi **Mustármag** bábcsoport arról a Pásztor-

ról, aki *„kicsi báránkját vérén is megmenti”*. Szép volt, dicséretes, hogy sok fejtörés, szervezés után **Kendi Csaba** esperes megnyithatta ezt a délutánt, és elmondhatta, jó, hogy lehet duplázni, múlt évhez hasonlóan összegyűlni, és együtt lenni Vele, és veled kedves felebarátom.

Azt is elmondták sokan, hogy **Szanyi György** hajdúsámsoni lelkipásztor milyen „szépen” prédikált, mert ugye ez a sokat használt jelző jut eszünkbe először még az igehirdetésről is. De ha egy kicsit tovább keresünk a szótárunkban, meg a szívünkben, hogy hogyan is hatott az Ige ránk, akkor már azt is elmondhatjuk, hogy őszinte, nyílt, megindító, tükröt tartó és bátorító is volt az igei magyarázat, nemcsak egyszerűen szép.

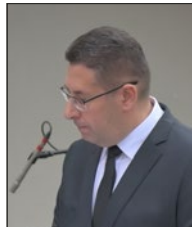
A **Bucka-band** szolgálatára is kevés volna azt mondani, hogy szép volt. Inkább megható, szívet, lelket simogató, elcsendesedésre, Istennel való beszélgetésre ösztönző volt.

Somogyi Alfréd dékán előadása pedig egyházunk elmúlt 100 évéről szintén nemcsak elmén-
kig hatolt az okosan felsorakoztatott történelmi tények kapcsán, hanem a szívünkig megrendített sokunkat, hogy mi minden történt velünk 100 év alatt, de mindig az Úr megtartó kezében voltunk, és hisszük, hogy ez nem változik, ott is maradunk.

Ezért mi is tehetünk a közelgő vá-

Szanyi György

Kendi Csaba
esperes

Bucka-band

Somogyi Alfréd előadása

lasztásokon, mondta el az előadás után **Furik Csaba** polgármester, zsinati képviselő, ha tettekben is megvalljuk, vállaljuk, hogy nem véletlen születünk magyarnak Felvidéken.

A záró programon pedig, a már említett **Pintér Béla** koncerten, valóban szépen, lelkesen, boldogan, a gyermekek szó szerint kézzel-lábbal, a felnőttek pedig *szívvel-szájjal* dicsérték az Urat együtt az előadóval.

Nem egyszerűen szép volt ez a délután, hanem GYÖNYÖRŰSÉGES, mégpedig azért, mert igazzá vált a zsoltáríró szava: *Ó, mily szép és mily gyönyörűsége, ha a testvérek egyetértésben élnek.* (Zsolt 133, 1)

Egyetértésben élnek: esznek, isznak a **Kemencések Perbenyiki Klubja** és a **Firesz Üdítősök** jóvoltából, és játszanak a csicseri **Szászország játéksziget** a királyhelmei **Édenkert óvoda** pedagógusainak köszönhetően.

Adjon az Úr mindnyájunknak még sok-sok ilyen gyönyörűséges napot, zöld, kék, barna, fekete szeműeknek, tiszta szívűeknek.

A Családi Délután egyházunk Kulturális és Közművelődési Központja közreműködésével Magyarország Kormányának támogatásával valósult meg.

Blanár Gabriella/www.reformata.sk
Fotó: Györky Marián

Visszatérő vendégek Budapestről

A Református Tanulmányi Központ fennállásának több mint húsz éve alatt voltak visszatérő iskolai csoportok, ismétlődő rendezvények. Az anyaországból érkező csoportok közül legtöbbször a Dr. Arday Lajos által szervezett látogatócsoportok állnak az első helyen. A Külügyminisztérium Természetjáró Egyesülete az évtizedek során sokfelé járt a Kárpát-medencében, s De-regnyőt már hatodszor választották szálláshelyül. Ez elismerésként is értékelhető, s köszönettel fogadjuk az irántunk megnyilvánuló bizalmat. Külön köszönet illeti a csoport vezetőjét Dr. Arday Lajost, aki szeptem-

temberben töltötte be 87. életévét. Rövid családtörténeti kiadványában megismerteti mindazokat a történeteket,

amelyeket családjával átéltek a világháború rémségei, a kommunista diktatúra üldöztetései idején. Istennek hála, nem egy megfáradt emberrel találkozhattam, hanem az Úr kegyelmében élő és előtte hálás szívvel szolgáló testvérrel, aki lankadatlanul munkálkodik nemzetünk megmaradása és keresztény hitünk megvallása érdekében. Legyen érte

áldott az Úr neve!

Csoma L

A hanvai gyülekezet nyári időszakáról

A 2023. nyári időszaka igencsak mozgalmas volt a Hanvai Református Gyülekezet életében. Már tavasszal megkezdődött református templomunk műemlékorgonájának felújítása. A munkálatok nyáron is folytatódtak és reménység szerint szeptember végére megújult orgona szólhat a templomunkban.

Július 17-21 között megtartottuk napközis táborunkat a KOEN szervezet programjának segítségével. Július

23-án pedig táborzáró istentiszteleten lehettünk együtt, ahol gyermekek bizonyágtételével és egy, a héten készült videó megtekintésével felidéztek a táborban tanultakat és a tábori hét eseményeit.

Bár a nyár sokak számára a pihenés és kikapcsolódás időszaka, gyülekezetünk tagjaival belekezdünk a parókia udvarán egy altánok építésébe, mely elég helyet biztosít közösségünk tagjainak szabadtéri alkalmak meg-

tartására. Az alapozás és betonozás munkáját elvégeztük, s reménységünk szerint ősszel már a tetőszerkezet is a helyére kerül.

A Határtalanul program keretében Nt. Győrbíró Sándor és Emese lelkészpár vezetésével szatmárnémeti középiskolások látogattak el hozzánk, akik megismerkedhettek Hanva község történelmével és Tompa Mihály életútjával.

Augusztus 19-én Hanva Község

Önkormányzata családi napot szervezett, melyen gyülekezetünk közössége is részt vett. Szeretettel és finom étellel fogadtunk mindenkit gyülekezetünk sátránál. Az alkalom ökumenikus áhítattal kezdődött, melyen Nt. Bize Norbert esperes és Nt. Nagy Ákos Róbert szolgáltak.

A gazdag nyári időszakért, az abban lévő örömekért legyen Istené a dicsőség!

Nagy Andrea

Egyházmegyei Családi Nap Deákin

Miután a Reformáció 500. évfordulója alkalmából legelőször 2017-ben Komáromban, majd Negyedén és Ekelen került sor a Komáromi Református Egyházmegye családi napjára, a negyediknek a házigazdája 2023. szeptember 9-én a Deáki Református Egyházközség volt.

A 2022 szeptemberének végén

Ekelen tartott alkalom záró szavai közt ott szerepelt a deáki gyülekezet felajánlása is, mely szerint 2023-ban szeretettel hívják és várják az egyházmegye közösségét.

Ez év áprilisában aztán ténylegesen elindult e kiemelt jelentőségű alkalom szervezése. A helyi önkormányzat vezetésével jó kapcsolatot ápoló református gyülekezet a község

kultúrházát és annak udvarát választotta az alkalom helyszínéül, s utólag bizonyosodott, kiváló döntést hoztak a szervező házigazdák.

Ahogy teltek a napok és a hetek, egyre több és több felajánlás érkezett az egyházmegye számos gyülekezetéből, úgy a programmal való részvételi szándék, mind pedig a felajánlások

tekintetében. Volt, aki egy-egy katlan étel elkészítését vállalta, s volt, aki egy értékes műsorral lépett fel, de volt, aki valamely kiadás anyagi terheit vállalta magára. Így augusztus közepére szinte 99%-ban össze is állt a program, amit a plakátokon és a különböző elektronikus felületeken is hirdettek a helyiek, valamint az egyházmegye valamennyi gyülekezetében.

A helyi közösség szándéka kezdetől fogva az volt, hogy az alkalmat egy keresztyén fesztivál jelleggel ruházzák majd fel, ahol megfér mindaz, ami a Krisztusban hívőket összeköti, legyen az hit általi, nemzetiség- és nyelv általi, vagy akár a közös keresztyén kultúránkból kifolyólagos összeköttetés.

Szénási Szilárd esperes

Ráadásul az is, hogy az ökumenizmus jegyében tartják majd ezt az alkalmat. A felkért igehirdető a Magyarországi Evangélikus Egyház missziós lelkésze, Szeverényi János volt, aki a Kánaáni asszony hite alapján tett bizonyosságot sokak épülésére. De jelen volt a deáki római katolikus plébániahivatal vezetője, Tóth László érseki helynök, kanonok is, aki előadásával gazdagította a hallgatóságot. A hívek is felekezetre való tekintet nélkül érkeztek az áldott alkalomra, hogy közösen dicsőítsük az Urat.

A helyi gyülekezet tagjai az egész rendezvény felvállalásában rendkívül kitettek magukért, s már a késő péntek délutáni óráktól szorgoskodtak, hogy idejében előkészítsenek mindent, ám ténylegesen szombaton reggel kellettek a szorgos kezek, hogy mire a főző csapatok megérkeznek, minden készen álljon. A kilenc katlanban olyan finomságok főttek, mint őzgulyás, kétféle pacalpörkölt, marha- és disznó gulyás, de volt körömpörkölt, s mindenki nagy öröme négy nagy edény „negyedi töltött káposzta” is.

Kiemelendő még a külön sátor alatt lévő sütemények és sósak meny nyisége és minősége is, amit nem csu-

pán a helyi gyülekezet asszonyai, de a máshonnan ide érkezők is nagy szeretettel készítettek és hoztak, hogy a nap végére mind elfogyhasson.

hetényi Tábita bábcsoport

A gyülekezet fiataljai már a déli óráktól regisztrálták a deákira érkezőket, akik a napokkal a kezdés előtt felállított óriássátor alatt foglalhattak helyet, szemben a nagyszínpaddal. A profi hangosítás pedig szintén készen állt, hogy a leghátsó sorokban is tisztán és érthetően lehessen hallani a fellépők, előadók hangját.

A tényleges program kis csúszással, nemsokkal délután két óra után kezdődött el Baros Dániel, a gyülekezet szülöttének szavalatával, aki Márai Sándor Halotti beszéd című versét mondta el. A szavalat után a Komáromi Református Egyházmegye espere, Szénási Szilárd szólította meg az összegyűlt sokaságot. Beszédében a közösség lényegére és fontosságára hívta fel az egybegyűlteket figyelmét, de Jakócs Krisztina, deáki polgármestere és a helyi lelkész Édes Ákos is köszöntötte röviden a híveket.

Ezt követően a szervező gyülekezet Manna énekkara szolgált Renczés Emese karnagy vezetésével és négy énekkel, amit az egyházmegye lelkészi zenekara – Süll Kinga egyházzeneész, Tóth Krisztián, Nagy Zsolt, Lőrincz Gábor és Édes Gábor lelkipásztorok – által kísért ünnepi nyitótisztisztelet követett. Az alkalom kitűnő lehetőséget adott arra is, hogy azon mind a hat éneket az új énekeskönyvünkől énekeljük, amelyek szövegét a több száz példányban előre kinyomtatott – és a regisztrációnál

kiosztott – programmal ellátott papíron mindenki megtalálta.

A záró ének után a finomabbnál finomabb, elkészült kilenc katlannyi és mintegy négy nagy edénynyi étel felé terelték a közösség figyelmét, akik örömmel tettek eleget a szakácsok által készített finomságok megköszönésének. Főzött a csallóközarányosi és ekeli, a vágfarkasdi és negyedi, a zsigárdi és sókszelőcei, a kamocsai és perbeti, valamint két katlannal a házigazda deáki gyülekezet is.

Ebéd után párhuzamosan folytatódott az előadások. Amíg a nagyszínpadon a negyedi férfikórus szolgált az egyházmegye gondnoka, Csonthó Csaba vezetésével, addigra megkezdődtek a kultúrházi előadások is.

Elsőként a már említett Tóth László érseki helynök, kanonok „Maradj életben! – De milyen életben?” című előadására került sor, amit a Hegy-súrról több ezer kilométerre elszármazott református misszionárius, Kevezsda Szilvia „Küldetésben Malawiban” beszámolója követett, aki Dél-Afrikában, Malawiban egy árva házban végzi szolgálatát.

A nagyszínpad további szolgáltatásait közt szerepelt Czinke Zsolt egyházmegyei főjegyző, aki a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház elmúlt 100 évéről szóló és a kultúrház előterében felállított rollapkiállítás mutatta be. A bátorkeszi gyülekezet két programmal is jelentkezett.

Czinke Tímea lelkész vezetésével előbb a gyülekezet gyermek színjátócsocsoportja Izsák és Rebeka, Jákob és Ézsau történetét adták elő, majd a

gyermekkórusuk szolgált énekekkel.

A sókszelőcei Petréc Csaba a mindenki által jól ismert „Hallelujah”-t énekelte Szemerédi Bernadett feldolgozásában, majd egy nem mindennapi bábelőadásra került sor Écsi Gyöngyi és a hetényi Tábita bábcsoport előadásában. A negyedi férfiak után, a nők, Napsugár énekkar is fellépett.

Szeverényi János missziói lelkipásztor

A nap folyamán volt még íjászbemutató is Kaszás Eszter, Jónás László, Fúto Róbert és Fúto László íjásznak köszönhetően, majd a bemutatót követően bárki kipróbálhatta magyar népünk eme ősi fegyverét.

Öt óraker, miután a kisgyermek felébredtek, a kultúrház előtti nagy füves területen egy rendkívüli Ringatóra is sor került Süllő Kingával, Dobai Eszterrel és Rehák Erikával, valamint sok-sok kisgyermekkel és szüleikkel, nagyszüleikkel egyetemben. Az ének, a mosoly és a kacagás természetes velejárója volt az együttlétnek.

Mindezek mellett az egész nap folyamán volt kézműves foglalkozás és arcfestés a kamocsai gyülekezet szervezésében, ingyenes vércukorszint- és vérnyomás mérés a komáromi Timoteus nonprofit szervezet felajánlásából, keresztyén könyvvásár a Kálvin Kiadó szervezésében, gyermekeknek ugrálóvár és kosaras fakörhinta, valamint egy rendkívül érdekes felhozatal népi játékokból a győri Matraiwood Logiciarium képviselésében. De kóstolhattak az egyházmegyei napra ellátogatók finom

perbetei borokat és borlekvárokat is a Kecskés pincészet felajánlásából, valamint ízletes pálinkákat a nagykeszi Fitos András nádszegi pálinkafőzdéjéből.

A záró koncert előtt még a Deáki Református Egyházközség egyik gondnoka, Baros Róbert ünnepi beszéde hangzott el, aki keresztyén értékeinkre, hitünkhöz és magyarságtudatunkhoz való ragaszkodásra hívta fel mindenki figyelmét.

Ezt követően még a helyi lelkészek és gondnokok részéről a köszönetnyilvánítás sem maradt el, úgy a megjelent esperes és egyházmegyei gondnok, a lelkipásztorok, mind pedig a meghívott vendégek, a helyi polgármesterasszony, Nyitra-megyei képviselők felé, de az egyéni, vagy a csoportokat vezetőik felé is. Mindenki egy-egy ajándéktáskával, csokorral gazdagodott.

Szénási Szilárd esperes záró szavai előtt a helyi közösség lelkésze, Édes Ákos még felkérte egy ünnepi beszédre Fazekas Lászlót is, a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház emeritus püspökét, aki örömmel és boldogan tett eleget eme felkérésnek, és beszédében bátorította és buzdította az egyházmegyei közösséget.

Zárásul pedig mindenkit megörvendeztetett az ógyallai VeszTa Retro Duo református együttes, akik nem csupán énekeskönyvi énekeket, de mindenki által jól ismert slágereket is elhoztak a repertoárjukban.

Az egész alkalom konferálását a

deáki gyülekezet tagja, – aki a helyi Manna énekkarban is énekel – Danič Anita vállalta és végezte el.

A helyi gyülekezet tagjai még a késő este folyamán elkezdték az utómunkálatokat, majd vasárnap a délutáni órákban tértek vissza ismét a kultúrház udvarára, egyben hálával és örömmel nyugtázva a Komáromi Református Egyházmegye IV. Családi Napját, hiszen az Egyházmegyei Családi Napon regisztráltak száma több, mint 550 volt.

A szervező- és házigazda gyülekezet tagjai mindenekelőtt a Mindenható Úristennek mondanak köszönetet, aki megengedte ezt a csodás napot, s akinek legyen éret dicséret, dicsőség, tisztesség és háladás mindenkor! Hálás az egész egyházmegyei közösség is, hogy együtt lehettek, név szerint is – mint keresztyének – felvállalva hitüket, együvé tartozásukat, s megmutatkozhattak mint hit általi Testvérek, mint „élő kövek”, Isten választott nemzetsége e világban.

Köszönet illeti a sok segítőt, felajánlót, hiszen az alkalmat rengeteg segítették, támogatták, úgy vállalkozók, különböző szervezetek, mint egyéni felajánlók egyaránt.

Az alkalom kiemelt támogatója volt a Bethlen Gábor Alap, Miniszterelnökség - Nemzetpolitikáért Felelős Államtitkárság, a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Kulturális és Közművelődési Központja, a Komáromi Református Egyházmegye, Nyitra Megyei Önkormányzat, Deáki Önkormányzat, Jakócs Krisztina polgármester, ifj. Bertók Jenő, Kovács Szilveszter és Pleva Tamás, valamint Végh Rudolf – Tent vállalkozók.

„Mert a teremtett világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését.” Róma 8:19

Soli Deo Gloria – Egyedül Istené a dicsőség!

Édes Ákos

Fotó: Erdélyi Eszter
www.reformata.sk

Méltó megemlékezés a Lónyai családról

Alig telt el egy évszázad, és a magyar köztudatban szinte feledésbe merült a Lónyay család neve. Pedig a Rákóczi család mellett a Lónyay család is tevékeny részese volt a valamikori Kelet-Magyarország politikai, gazdasági és kulturális eseményeinek. Napjainkban a család tulajdonában volt területek, kastélyok Magyarország mellett Ukrajnában Beregsom, Szlovákiában Deregnő találhatók. Deregnő kastélyában országos jelentőségű esemény zajlott a 19. században, de ugyanígy Olaszliszván, Tuzséron, Nagylónyán. Miért is takarta a feledés homálya sokáig e család múltját? Elsőként az ország feldarabolását kell megemlítenünk az I. világháborút követően. A második világháború után a „múltat végkép eltörölni” ideológia, amely földi javai mellett önismeretétől és önbecsülésétől fosztotta meg a nemzet széles rétegeit, hogy önmagát egyedüli „népboldogítóként” fogadtassa el. Ennek jegyében négy évtizeden át folyt a „népbolondítás”! Sajnos az akkor elszórt „konkoly magvak” sarjainak kigyomlálása évtizedekig tartó alapos munkát igényel. Ennek lényege a levéltári és családtörténeti kutató munka, amelynek eredményét nyomtatott formában is közre kell adni. Ehhez pedig megfelelő emberek kellenek a megfelelő helyeken, azaz önkormányzatokban, megyei és országos szinten. Tuzsér önkormányzata, Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegye vezetése és parlamenti képviselője és a magyar

Dr. Ciger András
országgyűlési
képviselő

kormány kultúráért felelős döntéshozói olyan példaadó közös munkát végeztek az elmúlt években, melynek eredményeként a Lónyay családnak nem csak az emléke tárult fel az érdeklődők előtt, hanem az ország javára végzett áldozatos szolgálatuk is széles körben ismertté válhatott. Határokon átnyúló konferenciák, kiállítások valósultak meg, s kiadványok jelenhettek meg. Az elvégzett munka fő mozgatója Klicsu Ferenc, Tuzsér község polgármester helyettese. Erről az elvégzett munkáról ad számot a 2023 szeptember 22-én, Tuzséron bemutatott több mint 700 oldalas kiadvány melynek címe: *Örökségünk. A Lónyayak eltűnt és felfedezett világa*. Nagy elismeréssel szolt az elvégzett munkáról Oláh Zsanett a Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója, Dr. Tilki Attila országgyűlési képviselő. A kötetet Dr. Cieger András, a MTA doktora, tudományos tanácsadó, mint a kötet szerkesztője, s a levéltári kutatások elkötelezett munkálója mutatta be. A Kárpát-medence magyarsága megújulásához és fennmaradásához nagy szükség van az ilyen szolgálatra, amely a történelem kiemelkedő személyiségeinek életét bemutatva gazdagít önismeretünkben és erősít önbecsülésünkben, hogy sem keletről, sem nyugatról érkező divatáramlatok el ne sodorjanak minket.

Klicsu Ferenc
polgármester
helyettes

CsL

„Erkölcsei határvédelemre lesz szüksége a világnak”

– Fábíán Tibor interjúja Békefy Lajos református lelkésszel

A hit válaszait sürgető hatalmas fordulatok előtt áll a világ, mondja Békefy Lajos református lelkész, közíró, lapszerkesztő, aki az írást a belső-külső egyensúlyteremtés eszközének tartja.

Ha nincs a délszláv háború, ma lehet, hogy a Délvidéken élnél és szolgálnál?

De volt háború, s nem is akármilyen. Isten előrelátása vezetett előtte, alatta és utána is. Előtte azzal, hogy bár volt testvéri meghívás apai szülőföldemre a háború előttről, de a különféle hivatalok és hatóságok nem tették lehetővé. Feleségem, Röhrig Klaudia pirosi lelkész nő házasságkötésünk révén került az anyaországba. Így aztán a balkáni háború alatt az ő svájci, s az én német és holland kapcsolataim révén gyűjthettünk és vihattunk anyagi, s természetbeni támogatást. A bázisunk Bácskossuthfalva volt, néhai Kiss Antal esperes úr parókiája. Hol diplomáciai védelemmel mentünk, Lukáts Miklós, az

Antall-kormány egyházi ügyek államtitkárával, s cikáztunk a tankok között, de mindig Istenünk védelmével. Ma hálásan emlékezem arra, hogy a borzalmak között is az Úr szent keze rejtett és talán valamicskét segíthetünk családoknak a rettenet elviselésében.

Szenvedélyes publicista vagy. Kis túlzással, bárhova fordul az ember, mindenütt a szeme elé akad egy-egy Békefy-írás. Mi a mozgatórugód?

Amikor 16 évesen az Úr hívását meghallottam, már írogató kamasz voltam. Győrben jelentek meg alkalmi írásaim. Az írást mindig is szellemi ellensúlyként adta az Úr. Hiszen akadtak akadályok jócskán, méretesek, melyeknek legtöbbször nem

Békefy Lajos
(Szalay László Pál felvétele)

rohantam nekik, hanem lelki növekedésemre tudtam fordítani azokat. A rosszat jóval próbáltam legyőzni, a kitérést az értelmetlen konfliktusok elől nem gyengeségnek tartottam, hanem a lelki integráltság, összeszedettség megőrzésének, a ne szórjátok gyöngyeiteket a disznók elé megélésének, s ez mindig Istenhez vitt közelebb. Nagy hálával mondhatom: közel 3200 cikkem, tanulmányom, mintegy 3000 hírkomentárom, 25 könyvem,

a lapalapítások: Hit és Jövő, Reformpress, majd a Presbiter újraindítása az ellenemre gondoltak javamra és főként mások javára fordításának szabadítási csodái voltak. Volt nehézség, de profundis-helyzet (a mélységből – a szerző) bőven egyházban és azon kívül is. De volt szabadítási csoda is. Minden írás egy-egy kegyelmi győzelem apró zászlócskája. Pozitív, szellemi-lelki ellensúly, és a belső-külső egyensúlyteremtés eszköze is. S a hála testamentuma. Meg talán egyfajta közösségi kürtszó, tanítás.

A világkeresztyénység eseményeit, folyamatait feldolgozó hírháttereid hiánypótló témának számítnak a sajtóban.

Több ezer ilyen írtam, szeretem, mert rövid, egytémájú, de sok információt összefogó műfaj. Minden, írással, szóval foglalkozónak vannak műfaji korszakai, így nekem most, talán koromnál fogva is, a jövőre vonatkozó bibliai látások, etikai iránytűk és a múlt tanulságainak megfogalmazása az ellensúlyos tematikám. Mi az a minimum, ami nélkül a jövő elképzelhetetlen. Lesz-e covidmentes világ vagy együtt kell élnünk az állandó veszélyhelyzettel, s hogyan? Milyen lesz a kibernetikus-korszak embereinek tartása a világméretű digitális kontrollban? Hogyan látod az Európában és a világban zajló folyamatokat, melyek komolyhatással vannak a keresztyénségre is. Új világkorszak tanúi vagyunk? Az bizonyos, hogy új világkorszak elején állunk. A cezúrát a migráció és a világjárvány, meg a digitalizáció jelenti. Nem igaz, hogy visszatérhetünk az előző korszakba, kerékvágásba. Új és emberpróbáló, a hit válaszait sürgető hatalmas fordulatok előtt állunk a negyedik „ipari-technológiai, digitális” korszakban. Európa hitbéli, ezért erkölcsi és értékválságban van. Isten azonban soha nincs válságban. Ezért egy észhez térítő szempillantásra magára hagyta a kontinenst, de nem azokat, akik Őt hívják. Ő nem ideológia, s nem kulturális vagy történelmi, muzeális közkinccs. Vagyok, aki vagyok! Ezért elment keletebbre, meg délebbre. A hatalmas afrikai és távol-keleti ébredés nem csak az üdvtörténeti harmadik világkorszakot mutatja, hanem a Lélek szabadságát, történelemformáló hatásait, s az Általa inspirált nagy lelki ébredést. Igen, a pneumatikus, Szentlélek munkálta ébredés világkorszakába érkezünk. A digitális beszorítottság

ellensúlyaként. Ez a Szentlélek-ellen-súly jelenti az ígéretet és a reményt.

A világ techóriásai mára maguk alá gyűrték a világot, kvázi világkormányként befolyásolnak gazdasági, politikai folyamatokat, választásokat. Kommunista szellemben cenzúráznak. Új, huszonegyedik századi totalitárius ideológia született?

Nem ideológia, hanem technológia született, illetve nagyon veszélyes vezetési technika. Olykor démoni megvezetésnek érezhetjük. A mester-séges intelligencia, a kibertechnika bizonyos körök világméretű befolyáshoz jutását eredményezte. A kérdést Pál már előre vetítette: Mindent szabad nékem, de nem minden használ. Hogy a lehetőségek, a szabadság ne billenjen át digitális világfalanszterbe, pusztító anarchiába, az emberiség ne essen manipulált tömegek akarat-nélküli rabszolgaságába, ahogyan a dán Sören Korsgaard filozófus írja, ezért szükség van globális erkölcsi minimumra, kontrollra, nemzeti erkölcsi maximumra. Ez mindennél sürgetőbb. Leginkább a világvallások összefogása, illetve az ENSZ biztosíthatná ezt. A legkisebb erkölcsi közös többszörös jogi és egyezményes kereteit és világméretű érvényesítését. A páli értelemben vett szabadság és az önkény közötti éles határt meg kell őrizni, erkölcsi határvédelemre lesz szüksége a világnak. Enélkül anarchikus jövőkép sejlik fel, a digitális agykontroll és manipuláció, s a világ-börtön (Korsgaard) félelmes alternatívája.

Van-e helye ebben az új világkorszakban a keresztyénségnek? Vagy a keresztyénüldözés és az előreformáció búvópatak-szerepe jut Krisztus mai tanítványainak?

Nem kétséges, abszolút mértékben nem csak helye, hanem Istentől adott rendeltetése van a történelem végéig. Létezési alternatívaként. Az ördög demagógiájának cáfolatára, aki azt kiabálja felénk: úgy sem tehettek semmit. Ám a győztes hang is szól: Én legyőztem a világot, ne féljete! Ebből feladatok sokasága adódik. Még erőteljesebben, mint eddig. Védünk kell sajátos hitbéli, lelki fegyvereinkkel a teremtésben Isten keze munkájaként és Lelke leheletében fogant létezésünket és a Krisztus megváltói kereszttáldozatával helyreállított, istenképű embert, s az így kapott emberi méltóságot. Minden Isten-, és embergyalázó trenddel szemben ol-

talmaznunk kell az ember és az emberiség isteni méltóságát. Ennél alább nem adhatjuk. Isten munkatársai vagyunk! A módszer tekintetében lehet eltérés. Van, ahol a digitális kommunikáció eszközei, a sajtó, rádió, tv, internet is rendelkezésére állnak az egyházaknak, a közösségi keresztyén véleményformálásban. Másutt a pusztta túlélésért kell küzdeni. Nigériában például vagy Kínában. A legfrissebb jelentések szerint 340 millió keresztyén testvérünk üldözöttként éli meg hitét, s a mártírok száma ma is sokezesre. A vallási türelmetlenség, gyűlölet több helyen csaknem a genocídium, népirtás rémségéig jut el. A világméretű keresztyén imaszolidaritásra, a tiltakozás információs rendszerének működtetésére minden korábbinál nagy szükség van. A szótlanokért kiáltanunk kell, közbenjárni minden fórumon.

Folyamatosan újabb és újabb feladatokat, lehetőségeket találsz magadnak. Milyen terveid vannak erre ez évre?

Amit az Úr ad. Eddig sem kellett keresnem, jó Gazdám nem hagyott tétlenül 70 év alatt egyetlen percre sem. Szeretném a pandémiás idők ellensúlyozásaként a legfontosabb bibliai, református etikai, szociáletikai létezés-technikákra felhívni a figyelmet. Nem csak túlélési, hanem a hálásan, megfelelően élés modelljeit kidolgozni, a kibertechnika összefüggéseiben. Aztán a szelídség, a tapintat etikáját kifejteni, a világ és a hétköznapi brutalitások között a hitbéli pluszt. A földi lét otthonosságának és mozgástereinek megőrzésének hétköznapi, egyszerű módjait. És amit éppen az adott helyzetben az Úr ad. Egy éve még nem gondoltam, hogy imakönyv áll össze a covid-nyomorúság ellensúlyaként, amit örömmre még a büntetés-végrehajtás is hasznosított. Szóval: az Úr csodásan működik, s működni fog tovább. Nekem csak az Ő jeladására kell figyelnem, nem össze-vissza tekintgetnem. Itt vagyok Uram, hogy használj. Csak ennyi. Sola fide – figyelő hittel.

Az interjút készítette FÁBIÁN TIBOR író, református lelkész, az Erdélyi főmunkatársa, több sikeres könyv szerzője (Ilyenek voltunk; Guyana szörnyei; Ceaușescu elvtárs, pajtás...). Köszönet a remeklésért.

(Forrás: Erdélyi.ma)

Emlékezz vissza....

XV. rész

Az eseményekkel teli 1978-as év júliusa jelentette számomra azt a határátlépést, amely egyértelművé tette, hogy a szovjet tömb országaiban élő emberek milyen hazug világban élnek, s hogy milyen nagy a különbség a „munkásosztály paradicsoma” és az elnyomó kapitalista rendszerben élő dolgozók életszínvonala között, az utóbbi javára. A hónapokon át tervezett nyugati kirándulásunk július első napjaiban kezdődött. Talán érdemes részletesebben leírni miként is került sor erre az útra, hisz ma észrevétlenül léphetjük át a határokat, s az ifjabb nemzedék számára szinte hihetetlen mit is jelentett abban a rendszerben a határ átlépése Nyugat felé és vissza. Az előzményekkel és az előkészületekkel már az előző részekben foglalkoztam. A tervezett útvonal Pozsony-Bécs-Bern-Milánó-Velence-Bécs-Pozsony. Ezt azért fontos leírnom, mivel néhány nappal az indulás előtt vehettük át az u.n. „kiutazási engedélyt”, amelynek alján volt egy nyomtatott nyilatkozat arról, hogy az ország szocialista rendszeréről semmilyen elmarasztaló kijelentést nem te-

szünk, s kötelezzük magunkat, hogy a megjelölt időben visszatérünk az országba, különben a hatályos törvények szerint jár el az államhatóság velünk szemben. Ez azt jelentette, hogy ha nem térünk vissza, akkor elveszítjük állampolgárságunkat, s minden tulajdonunkat elkobozza az állam. Ez történt Szolnocskában rokonommal is, aki 1969-ben nem tért vissza a Kanadában tett rokon látogatásról. Még az itt maradt ruháit is elvitték. Az aláírt nyilatkozat a rendőrségen maradt, s nekünk meg kellett adni a pontos útvonalat, valamint azt, hogy milyen közlekedési eszközzel utazunk majd. Természetesen vonattal kívántunk utazni. Pozsonyba érve láttuk, hogy Bécsbe késő délután indul majd vonat, de séta közben a Duna parti hajóállomásnál megláttuk, hogy korábban indul egy szárnyas hajó Bécsbe, ezért megváltoztattuk tervünket, s megvéve a hajójegyet, pár órával korábban találkoztunk a „kapitalizmus” valóságával. Igaz, a jegy vásárlásakor be kellett mutatnunk

minden kiutazási engedélyt. A határrendészet és a vámok mindent tüzetesen ellenőriztek, furcsálló tekintetekkel kísérve minden mozdulatunkat. Végül is felszállhattunk a hajóra, s nem egész egy óra múlva már a bécsi hajókikötőben voltunk a Mexikó-platz-on. Utközben megismerkedtünk egy bécsi útítársunkkal, akivel eljutottunk a belvárosba villamossal, s útbaigazított, hogy hol találjuk meg szálláshelyünket, amelyet Németh Balázs lelkész foglalt le számunkra. Helyi segítőink Röhrig Klaudia és Póth Emil voltak. Egy kollégiumban kaptunk szállást, s közelünkben a magyarországi Törös család lakott. Első benyomásunk lenyűgöző volt az osztrák főváros impozáns épületeiről, tisztaságáról és rendezettségéről. Ámultunk, bámultunk a Graben és Kärtner üzleteinek kínálatán, de nem kevésbé árain is. A következő meglepetést a kollégium berendezése és

felszereltsége jelentette. Mi Prágában kétszemélyes szobákban laktunk, s ez ott kényelmes szállást jelentett. Bécsben egyszemélyes szobák, mosdóval, s minden folyosón és emeleten jól felszerelt kis konyha állt a diákok rendelkezésére. Szavakkal nehéz lenne leírni mit jelentett a Burg palotáinak látványa, a bécsi utcák, ahol a magyar főnemesség palotáit

is felfedeztük, mint Erdődy, Andrássy, stb. Pándy Árpád barátom nem kis malíciával jegyezte meg, jó magyar földek ezek! Az ott töltött három naphól egy napon Póth Emil lelképásztor kalauzolt bennünket. Vele látogattuk meg a Schönbrunn palotát és csodálatos parkját, majd este a Grinzingben igazi bécsi szelettel és vörösborral fejeződött be a napunk. A következő nap késő délutánján a

West-Bahnhof-ból indult vonatunk Zürich irányába. A vonat fülkéjében helyet foglalva nemsokára egy magyar testvérpár érkezett, gondolom az ottani rokonok „kíséretében”, akik fojtott hangon, magyarul figyelmeztették a fiatalokat, hogy legyenek óvatosak, félreérthetetlen szemvillanással utalva reánk. Mi hallgattunk, majd amikor kiléptek a fülkéből hangos „Viszont látásra!” köszönéssel búcsúztunk el tőlük.

Póth Emil lelkésszel a Schönbrunn parkjában

Sör-próba Bécsben

Ünnepnapon

1917. okt. 31-re.

Atyafiak, szól a harang hívó hangja,
Tudjátok-e, micsoda nagy ünnep van ma?
Vegyük fel az ünnepplönket, hívő lelkek,
Isten háza tárva, nyitva: jertek, jertek.

Öreg zsoltárt odahaza ne felejtünk,
Keszkenőt, amibe sűrű könnyet ejtsük,
Mikor a nyáj ihletetten fönt zokogja,
Hogy „Tebenned bízunk eleitől fogva”.

Zeng az Ige a palástos pásztor ajkon,
Tükröződik égi lángja minden arcon.
Szállj le, szállj le angyaloknak sokasága,
Vagy mi szállunk föl a fényes mennyországba.

Négyszáz éve, amióta megszülettünk,
Mindmáiglan amik vagyunk, akkor lettünk,
Négyszáz éve nem is tetszik olyan soknak,
Minket hívnak kálvinista magyaroknak.

Wittenbergi vártemplomnak ajtajára
Ma koppant rá Luther acél kalapácsa.
Ott az írás, olvashatja, aki látja:
„Csak az Úr, ki bűneinket megbocsátja!”

Kap a kardhoz Zwingli Ulrich, Svájc szülötte,
Kappel síkján kard a szívét átütötte.
Ám a zsoldos fegyvere csak testet ölt meg,
Az igazság lelke száz új lelket tölt meg.

Látja Kálvin, Noyon város ivadéka,
Hogy az égi hit csak hitvány földi préda:
Genfi templom zúg hatalmas szózatától,
Bálvány Róma sápadozik lángszavától.

Atyafiak, Kálvin János nagy nevére,
Imádkozva tekintsünk a magos égre,
Jó az Isten, mindnyájunknak édes atya,
Aki ötlet oltalmunkra nékiünk adta.

Nemzetünk is öt vallotta tutorául;
a kicsiny mag gyenge még, de el nem árul.
Színmagyar nép esküszik a lobogóra,
Meginog, de égi kéz a hordozója.

Gályarabság, tömlőc, vérpad mindhiába:
Nem csüggedve bízik szent, nagy igazába.
Bocskai, Bethlen harcok útján így kísérték
A szabadság százszor árva drága népét.

Mert hitünk aszent szabadság égi vára,
A nagy Isten oltalommal néz le rája,
Zughat ellen száz viharja: mégis állunk
Diadalmas hittől óvjuk szabadságunk.

Baja Mihály

A Kárpát-medence reformátussága

Kiengesztelődés, együttműködés, párbeszéd Nemzetközi ökumenikus konferencia Pannonhalmán

Több felekezet és földrész Krisztus-hívői gyűltek össze pénteken a pannonhalmi várhegyen. Ferenc pápa levélben köszöntötte az ökumenikus szimpózium résztvevőit, amelyen a történelmi egyházak mind képviseltették magukat a Pannonhalmi Főapátság falai között. A rendezvény a Keresd a békét és járj utána! címet viselte, főelőadója I. Bartholomaiosz konstantinápolyi egyetemes pátriárka volt, és a konferencián túl közös imádságban egymásért és a békéért is könyörögtek a felekezetek a szerzetesközösség napi liturgikus alkalmain. Egyházunkat Balog Zoltán dunamelléki püspök, a Zsinat lelkészi elnöke, valamint Fekete Károly tiszántúli püspök képviselte.

Hortobágyi T. Cirill főapát, a házigazda szerzetesközösség nevében

Alexandriai Szent Cirill szavaival köszöntötte az ökumenikus konfe-

renciára érkezőket: „Örömmel tölt el a szentek gyülekezete...” Emlékeztetett, a béke hosszú és fáradságos munka, életfolyamat, soha be nem fejezett erőfeszítés, hiszen törekény emberi természetünknek kiszolgáltatva sérülékeny. Szemben az emberi kicsinyességgel és hiúsággal a Szentlélek minden jó szándékú embert imádságra és cselekvésre hív a békéért. – Jel a világ számára a mai konferencia és az imádság a bázilikában: különböző felekezetek és

földrészek Krisztus-hívó tagjai képe-
sek szót érteni, a sebeket gyógyítani
a teremtett világ békéje érdekében –
fogalmazott a főapát. – Mi, az ezeré-
ves monostor szerzetesei igyekszünk
felvenni a harcot a haragos lelkület-
tel a saját szívünkben Pál apostol
felszólítása alapján, de fontos, hogy
tanúságtételünkkel is bátorítsuk
egymást – tette hozzá.

PÁPAI ÜZENET

Michael Wallace Banach, Ma-
gyarország apostoli nunciusa olvasta
fel Ferenc pápa szavait, amelyeket a
konferencia résztvevőinek címzett
levelében. „Szent Benedek békéről
alkotott felfogása egyáltalán nem
utópia, hanem olyan út, amelyet Is-
ten emberszeretete készített elő, és
amelyen az egyes embernek és a kö-
zösségnek is lépésről lépésre végig
kell haladnia” – hangzott el. Ferenc
pápa felszólította üzenete hallgató-
it, hogy maradjanak meg maguk is
a béke útján: „Legyünk hírnökei és
szolgái a békének ott, ahol élünk és
dolgozunk! De mindenekelőtt: imád-
kozzunk a békéért! Az ukrajnai há-
ború drámai módon szólít fel minket
arra, hogy nyissuk meg szemünket
és szívünket azok előtt a nemzetek
előtt, amelyek szenvednek a hábo-
rú miatt; emlékeztünkbe idézve a
II. vatikáni zsinat szavait: »Minden
olyan háborús cselekmény, amely
egész városoknak, vagy széles terü-
leteknek és lakosságuknak különb-
ségtétel nélkül való elpusztítását
eredményezheti, bűncselekmény
Isten és ember ellen egyaránt, amit
következtesen és habozás nélkül el
kell ítélni.«” – fogalmazott levelében
a katolikus egyházfő. Végül Szent Be-
nedek közbenjárásában bízva kérte
Ferenc pápa a Szentháromság egy
Istent, hogy a világ megszabaduljon
a háború ostorától, és áldását küldte
a konferenciára.

ISTEN JELENLÉTÉNEK MEGÉLÉSE A KULCS

I. Bartholomaios páttriárka előa-
dásában úgy fogalmazott, sűrűn éri

az ortodoxiát az a vád, hogy figyel-
metlen a társadalom aktuális bajai-
ra, etnocentrikus és nem fogadja el
a modern szekularizációt. Ugyanak-
kor nem kér bocsánatot az egyház
azért, mert Jézust hirdeti és evangé-
liuma nem e világból való. A pátri-
árka felsorolta azokat a történelmi
törekvéseket, amikor a katolikus
egyházfővel közösen cselekedtek,
mint például amikor az ökumenikus
patriarchátus és Ferenc pápa első-
ként hangsúlyozta az ökológiai krízis
vallási gyökereit, a bűn követke-
zményeként jellemezve azt, és közös
javaslatot téve az álláspont megvál-
toztatására. – Az ökológiai válság és
a társadalmi válság egy gyökerre ve-
zet vissza. A természettel való béke
összefonódik az embertársakkal
való békével, és mindkettő feltételezi
az Istennel való békét. Az igazi béke
Isten jelenléte közöttünk. Amikor
ennek megélése eltűnik a világból,
akkor a világot emberi szükségletek
alá rendeljük – jelentette ki a pátri-
árka a válságok okát magyarázva.

I. Bartholomaiosz konstantinápolyi
egyetemes páttriárka
Fotó: Hirling Bálint

Antoine Kambanda bíboros, aki
a ruandai népirtás során maga is
elveszítette családtagjait, elmesélte
előadásában, hogy milyen mester-
ségesen csiholt a politika a hajdan
mindössze foglalkozási kategóriá-
kat jelentő hutu és tuszi besorolás-
ból etnikai alapú megosztottságot
és ellentéteket. A katolikus főpap
elmondta azt is, hogy a vérengzés
után az egyházak hogyan zártak
össze a béke szolgálatára és a sebek
gyógyítására.

A KIENGESZTELŐDÉS ÁRÁT MEG KELL FIZETNI

A konferencián Balog Zoltán püs-
pök, a Magyarországi Református
Egyház Zsinatának lelkes elnöke
mutatta be a Béke, megbékélés és te-
remtéstvédelem című kötetet, amely
I. Bartholomaios páttriárka globális
kezdményezéseit foglalja össze. Ki-
emelte belőle fontos gondolatként,
hogy a kiengesztelődés árát meg kell
fizetni.

Az ökumenikus együttműködés-
sel kapcsolatban Balog Zoltán hoz-
zatette: a dogmatikai tételeket össze-
egyeztetni főleg próbálkozás,
de ha a Krisztus-hitünk összeköt,
az lesz a közös forrása szociális
szolgálatunknak. – Fájdalom, hogy a
lényegben még mindig nem tudunk
egyes lenni, de a fájdalom jó jel,
mert mutatja, hogy nem állhatunk
meg – mondta a református püspök
az egységtörekvésekről.

Balog Zoltán püspök (jobbról)
előadást tart az ökumenikus
konferencián
Fotó: Hirling Bálint

A könyvben szereplő nyilatko-
zatokra kitérve Balog Zoltán úgy
fogalmazott: ha az igazsággal kez-
dünk, nem biztos, hogy eljutunk
a szeretetig, míg ha a szeretettel
kezdődnek a törekvéseink, biztos,
hogy közelebb jutunk az igazság-
hoz.

A püspök Antoine Kambanda
bíboros előadására is reflektált,
amikor azt mondta: a háború után
felelősségünk lesz Ukrajnában a
Ruandához hasonló együttélés se-
gítése, hiszen a felek nem tűnnek
el, egymás mellett kell tovább élni-
ük.

NEM ÚGY ADJA...

Visky András – ahogyan azt Fabiny Tamás evangélikus püspök nevezte – „teolpoézis”-előadással készült, amelyben a békéről Jézusnak azon félmondata alapján gondolkodott: „Nem úgy adom.” – Nem csak hagyja, adja is. Meghaladhatatlan jelen idő. Hagyja történni és valódi értelemmel felruházódni. Jézus megváltó tetteire irányítja a figyelmet – fogalmazott az író, aki pár hónappal korábban épp az apátság falai között dolgozott a Kitelepítés című műve folytatásán.

Közös imádságban egymásért és a békéért is könyörögtek a különböző felekezetek képviselői / Fotó: Bella Violetta

Fekete Károly tiszántúli református püspök a kereszttal-beszélgetésnél a polarizált csoportok békítéséről így fogalmazott: – A megosztottságra rá tudunk játszani és még inkább széthúzni a köztünk feszülő távolságot. Az őszinte hangot hiányolom leginkább. Szoktunk beszélni megbékélésről, kiengesztelődésről, megbocsátásról, de ma még nem beszéltünk bocsánatkérésről, ami azt jelentené, hogy a békétlenségben nekem is van szerepem – hívta fel a figyelmet.

Fekete Károly példaként hozta fel azt az esetet, amikor a 2015-ös párizsi terrortámadásban egy újságíró felesége is meghalt. Ezt követően az újságíró Csak azért sem gyűlöllek titeket címen leveleket kezdett írni. Megfogadta, hogy megtanítja a kisfiának, hogy a gyűlölet nem út: „Azt akartátok, hogy féljek, hogy feláldozzam a szabadságom a bizton-

ságom kedvéért. Nem nyert.” – Ez a magatartás a keresztyéneknek is példamutató. Az élet cselekedeteit folytassuk, ne a halál kultúráját! – fogalmazott Fekete Károly.

Végül az imádságos közösség és a felekezetek egységéért való könyörgés zárásaként I. Bartholomaiosz pátriárka hirdette az Igét és Antione Kambanda vezette a bencés szerzetesek vespérását.

AMIT EGYMÁSNAK ADHATUNK

Balog Zoltán, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának

egyházi diplomácia kérdése, hanem ott van Isten szeretete, ahol megélik a hitet. Szükség van teológiai gondolkodásra, hogy mi az, amiben együtt tudjuk megvallani Jézus Krisztust, és mi az, amiben még nem. Ez az ilyen konferenciákon kristályosodik ki. Jézus azt mondta, hogy egyek legyetek; azt pedig, hogy ez mit jelent, ilyen alkalmakkor is lehet keresni. A mostani háborús helyzetben nagyon fontos szerepe tud lenni az egyházaknak – akár akadályként, ha olyan háborús propagandát folytatnak, ami elidegeníti az embereket a vallástól... Ha pedig vége lesz ennek, akkor remélhetőleg pozitívan, amikor segíteni kell az embereknek megtalálni újra a béke hangját. Hasonlóan ahhoz, amiről a ruandai vérengzések utáni újrakezdés kapcsán beszélt Antione Kambanda bíboros.

Nem mondhatjuk, hogy ha Kelet és Nyugat majd megoldotta a maga kapcsolatát, mi ráérünk majd utána is, a mi szakadásunk későbbi, előbb béküljenek ki ők?

Az ortodoxok a reformáció idején még Luther Mártonnal is keresték a kapcsolatot, mert úgy érezték, hogy a keresztyénségnek ez a fajta megújulása közelebb hozza őket a Nyugathoz, amittől addigra egy csomó hatalmi és hitbeli kérdés elválasztotta őket. Mindannyiunk közös dolga tehát az ökumenizmus útját járni. Ha az erdélyi testvéreinket nézzük, ők együtt élnek az ortodoxia román formájával, és ott napi kérdés, hogy mi megy együtt, és mi nem. Ezért ott például ez húsba vágó dolog.

Legutóbb hamvazószerdán találkoztunk itt. Szívesen jár Pannonnalmára?

Pannonnalmára negyven éve járok, barátaim vannak itt – olyan emberek, akikkel valódi közösségben tudok lenni, és ez a legfontosabb –, a bencés teológiából nagyon sokat tanultam. Én lehettem az igehirdetője a hamvazószerdai ökumenikus liturgiának. Megrendítő, amikor kölcsönösen bűnvallást teszünk, és figyelmeztetjük egymást az esendőségünkre, a bűneinkre és a megbocsátás erejére. Azt mondjuk egymásnak, hogy bűnös vagy, térj meg: porból lettél, porrá leszel, de Isten szeretete átölel! Ez az az üzenet, amit megadhatunk egymásnak.

Bella Violetta / www.reformatus.hu

lelkészi elnöke is részt vett azon a pannonhalmi ökumenikus konferencián, amelyen többek között I. Bartholomaiosz konstantinápolyi egyetemes pátriárka és Antione Kambanda ruandai bíboros is beszélt a béke akadályairól és fontosságáról. A dunamelléki református püspököt kérdeztük az egységtörekvések jelentőségéről.

Miért fontos nekünk, reformátusoknak itt lenni egy ilyen alkalmon?

A keresztyénség három ágának – a keleti, nyugaton a latin, a római keresztyénség és a protestantizmus – kapcsolata a világ békéje és előmenetele szempontjából nagyon fontos dolog. I. Bartholomaiosz patriarcha mondta – aki most már idestova húsz éve nagyon kedves barátom –, hogy Isten szeretete a helyi közösségekben nyilvánul meg. Nem magas

VILÁGOLDAL

Hitről hívóknak

Szervezett támadásokkal próbálják megfélemlíteni a hívőket Pakisztánban

Augusztus közepén a pakisztáni Dzsaranvala térségében muszlim szélsőségesek megtámadták a helyi keresztyén közösségeket. Feldúlták templomaikat és otthonaikat, meggyalázták szent tárgyaikat, Bibliákat égettek el. Sok keresztyén otthon nélkül maradt az országban, ahol egyébként is másodrendű állampolgárként kezelik őket a hitük miatt.

2023 augusztusában muszlim szélsőségesek tömege brutális támadást hajtott végre a helyi keresztyén közösségek ellen a pakisztáni Pandzsáb tartományban, Dzsaranvalában. Az erőszakot az a meg nem erősített hír idézte elő, hogy két keresztyén állítólag meggyalázta a Koránt, amely istenkáromlásnak számít az országban.

Pakisztán istenkáromlással kapcsolatos törvényei a vallási kisebbségeket (beleértve a muszlim kisebbségeket is) célozzák, de legtöbbször a keresztyének ellen alkalmazzák őket. Az istenkáromlási vádak nagyjából negyede a keresztyénekre irányul, akik a lakosságának mindössze a két százalékát teszik ki. Az erre a bűncselekményre vonatkozó feljelentések száma folyamatosan növekszik, ahogy az elrabolt, bántalmazott és erőszakkal áttértített keresztyén, illetve más kisebbségi vallásokhoz tartozó lányok száma is.

A tömeg tombolása végül több templom és keresztyén család otthonának lerombolásához vezetett. „A legtöbbször a cukornádföldek felé menekültünk. Az volt az egyetlen hely, ahová mehettünk. A testünkkel igyekeztünk védeni a gyermekeinket” – számolt be egy helyi keresztyén az esetről.

A helyi mecsetekben terjesztették a keresztyénekről szóló vádakot, ez-

zel feldühítve a híveket, így az eleinte nagyjából százfős tömeg több ezresre duzzadt, amely aztán a Dzsaranvalában és környékén élő keresztyének ellen fordult.

A helyiek szerint nem spontán akcióról volt szó, mert a keresztyén templomok és kápolnák a városban elszórtan állnak, több el van közülük rejtve, némelyik például lakóházban működött. Ezek gyors és szisztematikus lerombolását, kifosztását előre ki kellett tervelniük – hangsúlyozták. Ezt valószínűsíti az a tény is, hogy az események kezdete előtt pár órával érkezett be az első feljelentés a rendőrségre az állítólagos istenkáromlásról. A helyi mecsetek erről rendkívül gyorsan értesültek, és rögtön szítani kezdték a feszültséget.

Az erőszakos megmozdulások során több mint húsz templomot romboltak le, illetve egy temetőt is megrongáltak. Az Open Doors üldözött keresztyéneket segítő szervezet információi szerint a templomok környezetében található épületeket érintetlenül hagyták – ez is tervezettségre utal. A csőcselék az ajtók és ablakok betörésével kezdte a rombolást, majd az épületekbe jutva először a Bibliákat és a kereszteket, majd minden tárgyat, amely a keresztyénségre utalt, elpusztítottak, így a már említett temető sírköveit is. Még a templomok tetejére is felmásztak, hogy az ott lévő kereszteket is leverjék. A zavargások után több mint egy nappal még hegyekben égtek a Bibliák. Az Open Doors helyi összekötője úgy véli, hogy a tömeg hullámokban érkezett a templomokhoz.

A támadásokat követő két napon még három másik, istenkáromlással kapcsolatos feljelentés érkezett a hatóságokhoz, ebből is látszik, hogy a szélsőségesek szerették volna, ha folytatódna az erőszakos megmozdulások. A helyi keresztyén vezetők az incidenst közösségeik tervezett és nyílt üldözésének tekintik. A pakisztá-

ni hatóságok 146 személyt tartóztattak le, és vizsgálatot indítottak az esettel kapcsolatban. A történetekre válaszul a kormány kétféle milliós (nagyjából nyolc és fél millió forint) kompenzációs csomagot hagyott jóvá minden érintett háztartás számára. A helyi keresztyének azonban templom és otthon nélkül maradtak, a dzsaranvalai közösségeket pedig a félelem uralja, rettegnek, hogy megismétlődnek a történetek. Ennek ellenére maradnak, reménykednek Isten igazságosságában és abban, hogy nemcsak házaikat, de szentélyeiket és imaházait is újra felépíthetik.

Pap Lázár /www.reformatus.hu

BIBLIAOLVASÓ

vezérfonál

November

1. Sz.	4Móz 34	ApCsel 21,17-26
2. Cs.	4Móz 35,1-8	ApCsel 21,27-40
3. P.	4Móz 35,9-34	ApCsel 22,1-21
4. Sz.	4Móz 36	ApCsel 22,22-30
5. V.	Préd 1	ApCsel 23,1-11
6. H.	Préd 2,1-11	ApCsel 23,12-22
7. K.	Préd 2,12-26	ApCsel 23,23-35
8. Sz.	Préd 3,1-8	ApCsel 24,1-9
9. Cs.	Préd 3,9-22	ApCsel 24,10-21
10. P.	Préd 4,1-16	ApCsel 24,22-27
11. Sz.	Préd 4,17-5,8	ApCsel 25,1-5
12. V.	Préd 5,9-19	ApCsel 25,6-12
13. H.	Préd 6	ApCsel 25,13-27
14. K.	Préd 7	ApCsel 26,1-23
15. Sz.	Préd 8	ApCsel 26,24-32
16. Cs.	Préd 9	ApCsel 27,1-8
17. P.	Préd 10	ApCsel 27,9-26
18. Sz.	Préd 11	ApCsel 27,27-44
19. V.	Préd 12	ApCsel 28,1-10
20. H.	Mal 1	ApCsel 28,11-15
21. K.	Mal 2,1-9	ApCsel 28,16-31
22. Sz.	Mal 2,10-17	2Pt 1,1-11
23. Cs.	Mal 3,1-12	2Pt 1,12-21
24. P.	Mal 3,13-24	2Pt 2
25. Sz.	Jer 1	2Pt 3,1-13
26. V.	Jer 2	2Pt 3,14-18
27. H.	Jer 3	Gal 1,1-9
28. K.	Jer 4	Gal 1,10-24
29. Sz.	Jer 5	Gal 2,1-10
30. Cs.	Jer 6	Gal 2,11-14

Pál apostol munkatársai: Titusz

Rövid, csupán három fejezetből álló levél az Újszövetség vége felé, Titusz levele. Titusz, Timóteushoz hasonlóan, csupán megemlékezésre kerülnek Pál leveleiben, valójában egyetlen jelenetben sem szerepelnek az Apostolok Cselekedeteiben (ApCsel). Ők azok, akik képviselik a sok, „névtelenül” szolgáló missziói munkatársat, akikre az ApCsel nem tér ki részletesen, ugyanakkor, komoly munkát végeztek a rájuk bízott szolgálati területeken.

Titusz valószínűleg Kréta szigetén, pogány (görög) családba született (Galata 2:3), és Timóteustól eltérően, Pál nem várta el tőle, hogy körülmetélkedjen. Titusz Pál apostol által került a szolgálatba, s valószínűleg követte őt és Barnabást, Kr.u. 49-ben Antiókiából Jeruzsálembe, ahol a keresztyének körülmetéléséről folyó vitának tanúja lehetett (ApCsel 15).

Később Kr.u. 56 környékén, Pál megbízottjaként és igehirdetőjeként, Efészusból Korinthusba utazott azzal a megbízással, hogy békítse meg a keresztyéneket a Timóteus által kézbesített levél és Pál „fájdalmas látogatása” következtében kialakult viták és pártoskodások miatt. Pál apostol Tróászban kívánt találkozni Titusszal, ezért, amikor erre nem került sor, tovább utazott Macedóniába, kétségektől gyötörve. Amikor végre Filippiben sikerült találkozniuk, Pált nagy öröm töltötte el, nemcsak Titusz láttán, hanem azért is, mivel fiatal munkatársa jó hírekkel szolgált a korinthusi keresztyénekről. Ekkor egy levelet küldött a gyülekezetnek Titusz által, ám ez a levél később elveszett. Az általunk ismert 2. Korinthusi levélben beszél erről a(z elveszett) levélről, és kifejezi örömét afelett, hogy Titusz reménységgel buzdította az ottani keresztyéneket a szolgálat megerősítésére, valamint, a szegények megsegítésére hirdetett adakozás is sikerrel

járt általa.

Néhány évvel később, Titusz és Pál Kréta szigetére utazott. Miután Pál tovább folytatta útját, Titusz ott maradt, hogy megerősítse az elkezdett munkát. A feladata először adminisztratív jellegű volt: megtartani az elkezdett tanítást, valamint hogy rendbe hozza az elintézetlen ügyeket, és presbitereket állítson szolgálatba városonként (Titusz 1:5). Miután Artemász és Tükhikosz megérkeztek Krétára, hogy folytassák az elkezdett szolgálatot, Pál Nikopoliszba (város Akhája tartomá-

Titusz ikonja a koszovói szent
Nikolausz templomban

nyában, Görögország nyugati részén) hívta Tituszt Apollóssal együtt, ahol a telet kívánta tölteni (Tit 3:12).

Tituszt utoljára a Szentírás Pál utolsó bebörtönzésével kapcsolatban említi. Pál római raboskodása során Dalmáciába (mai Horvátország déli része) indult missziói szolgálatban (2Tim 4:10).

Titusz az a missziói munkatárs, akit Pál többször is a békeltetés, adminisztrációs és missziói céljával küldött a „problémás” (vitákkal, széthúzással megterhelt) gyülekezetekbe. Pál apostol így nyilatkozik erről: „Hála pedig

az Istennek, ki ugyanazt a buzgóságot oltotta értetek a Titus szívébe. Mivel hogy intésünket ugyan elfogadta, de nagy buzgóságában önként ment hozzátok.” (2Kor 8:16-17)

A hagyomány szerint, végül Kréta szigetén telepedett le, ahol magas kort megélve, valószínűleg természetes halált halt. Cortynában temették el, közel a mai Heraklion városához. Fejét később (kr. u. 832-ben) Velencébe szállították, miután a szaracénok lerohanták Kréta szigetét, és sokáig a szent Márk bazilikában őrizték. Az orthodox egyház az 19. századig nem tulajdonított személyének különösebb jelentőséget. A 961-ben, Titusz tiszteletére emelt templomot többször átépítették, az 1600-as években a törökök mecsetté alakították, majd az épület egy 1856-hoz földrengéskor összedőlt. A templomot 1869-ben építették fel újra, ám csak 1925-ben lett belőle újra keresztyén istentiszteleti hely, Szent Titusz Katedrálisként (görögül: Hagios Titos). Titusz földi maradványait Velence 1966-ban szolgáltatta vissza az orthodox egyháznak. Neve a különböző egyházak (római-katolikus, amerikai lutheránus, anglikán és episzkopális) szentek kalendáriumába 1969-ben került be, és Timóteussal együtt, január 26-án ünneplik a nevét.

Érdekességgként említem meg, hogy az Amerikai Egyesült Államok hadseregében létrehozták a Titusz Érdemrendet, amelyet a békefenntartási program érdemi hozzájárulásáért ítélik oda azon szolgálattevők részére, akik által elismerik a hadseregben végzett vallási és lelki támogatás biztosításának jelentőségét.

Titusz és lelki öröksége tehát nem tűnt el nyomtalanul a történelem és az idők sodrásában. Megbízhatóságáról Pál így nyilatkozik: „ő az én társam és ti köztetek segítségem” (2Kor 8:23).

Györky Szilvia

